

Over Isabelle's pseudoniem Mahmoud Saadi.¹

Isabelle Eberhardt kleedt en gedraagt zich als man. Ze neemt de naam Mahmoud Saadi aan. Mahoud is een verkleinvorm van Mohammed, de profeet. Saadi (1184-1291?) is de naam van een Perzisch dichter uit Chiraz die leefde in de 13^e eeuw. Hij is bekend omwille van zijn diepgaande sociale en morele gedachten.²

Vers van Saadi:

*The clouds, the wind, the moon, and the sun,
For your comfort, and at your behest, run;
They toil continuously for your satisfaction,
Should not you halt, monitor your action?*

Vers van Saadi 2:

*Human beings are members of a whole,
In creation of one essence and soul.
If one member is afflicted with pain,
Other members uneasy will remain.
If you've no sympathy for human pain,
The name of human you cannot retain!*

Vers van Saadi 3:

*Of One Essence is the Human Race,
Thusly has Creation put the Base.
One Limb impacted is sufficient,
For all Others to feel the Mace.
The Unconcern'd with Others' Plight,
Are but Brutes with Human Face.*

Het laatste vers heeft een diepgaande ethische betekenis. De poging om bij de vertaling het rijmschema van de oorspronkelijke taal te behouden verstoort de betekenisgeving. Daarom geef ik mijn eigen vrijere vertaling van dit vers :

Alle mensen maken deel uit van één lichaam
En hebben eenzelfde basis van ontstaan.
Wanneer omstandigheden één lichaamsdeel pijnigen
Zullen de andere delen ook verstoord worden.
Wanneer je onverschillig blijft ten aanzien van het lijden van anderen
Is het ongepast zich 'mens' te noemen.

Vooraf *The Golestan of Saadi* getuigt van een diepzinnig humanisme.

O intelligent man what is the tongue in the mouth?
It is the key to the treasure-door of a virtuous man.
When the door is closed how can one know
Whether he is a seller of jewels or a hawker?
Although intelligent man consider silence civil,

---

¹ Nav Marie-Odile Delacour en Jean-René Huleu, *Le voyage soufi d'Isabelle Eberhardt*, Ed. Joelle Losfeld, 2008 (vertaling Alain Pringels)

² Over Saadi: <http://www.iran-chamber.com/literature/saadi/saadi.php>

It is better for thee to speak at the proper time.

In het korte verhaal *l'Anarchiste* dat ze tussen 1899 en 1901 geschreven zou hebben (juiste datum is moeilijk te achterhalen) vertelt ze over een Russische anarchist die een reis maakt naar de Maghreb en moslim wordt. Dit thema wordt verder uitgewerkt in haar onafgemaakte biografische roman *Trimardeur* (1903). *L'Anarchiste, le Russe* en *M'tourni* zijn drie korte verhalen die een variatie vormen op deze roman en eraan voorafgaan als een soort oefening. De structuur van deze op haar biografie gebaseerde fictie is steeds dezelfde: een man neemt een andere identiteit (soms zelfs een andere nationaliteit) aan en maakt een reis van het Westen naar het Oosten. Daar doet hij een poging zich te integreren in de moslimwereld. De liefde speelt bij het opgaan in die andere cultuur een belangrijke rol. Zo wordt Andreï, hoofdpersoon in *l'Anarchiste*, smoorverliefd op Saadia, wiens naam verwijst naar de Perzische dichter: 'De schoonheid van Saadia en haar droefheid waren voor hem een schattige ontdekking en hij ging steeds vaker op bezoek bij de oude dame. Hij verlangde naar Saadia en verweerde zich niet langer tegen dit verlangen.'³

In Eberhardts tekst *Vision du Moghreb* treedt naast Mahmoud nog een ander personage naar voren die 'de geliefde' (*l' Aimé*) wordt genoemd. Soefi' gebruiken deze naam om hun God aan te duiden in gedichten of in het diepste van hun hart.

De eerste teksten die Eberhardt publiceert getuigen van de onweerstaanbare aantrekkingskracht die de Islam op haar heeft.

De belangrijkste les die het hoofdpersonage, Dmitri Orschanow, uit *Trimardeur* trekt is dat hij de idealen van de socialistische revolutie inruilt voor een spiritueel ontwaken. Zijn doel wordt zichzelf veranderen eerder dan de wereld te veranderen. Dmitri is de avontuurlijke dubbelganger van Isabelle. Zij kiest voor de weg van de spiritualiteit. Daarmee tackelt ze de ideologische vergissing die het Westen in de 21^e eeuw zal maken en laat ze het zegevierende materialisme aan het einde van de 19^e eeuw liggen in ruil voor een religieus-spirituele herbronning. Een beweging die in het huidige new-age tijdperk opnieuw aan de orde van de dag is.

Meer werk van Saadi: Korte moraliserende aforismen en fabels van Saadi over de liefde:
<http://www.sacred-texts.com/isl/bus/bus07.htm>

Twee meesterwerken van Saadi online: The Bostan of Saadi:

http://www.iranchamber.com/literature/saadi/books/bostan_saadi.pdf The Golestan of Saadi:
<http://www.thesongsofhafiz.com/Saadi2.pdf>

---

³ Isabelle Eberhardt, *Au pays des sables*, Losfeld, 2004, p. 164